

KOMITET OCHRONY PRZYRODY POLSKIEJ AKADEMII NAUK
COMMITTEE FOR NATURE CONSERVATION, POLISH ACADEMY OF SCIENCES

Instytut Botaniki Polskiej Akademii Nauk

ul. Lubicz 46, 31-512 Kraków; Tel. (+48)(12)424-17-00, Fax. (+48)(12)421-97-90

e-mail: z.mirek@botany.pl & a.nikel@botany.pl

**APEL KOMITETU OCHRONY PRZYRODY POLSKIEJ AKADEMII NAUK W SPRAWIE POSZERZENIA OBSZARU
OCHRONY AZALII PONTYJSKIEJ (*RHODODENDRON LUTETUM SWEET*) NA STANOWISKU W KOŁACZNI**

Szanowny Panie Dyrektorze,

W związku z prowadzonymi pracami nad projektem Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH180006 Kołacznia, pragnę zwrócić Państwa uwagę na ogromne znaczenie przyrodnicze całego kompleksu leśnego, w obrębie którego znajduje się jedyne w Polsce naturalne stanowisko azalii pontyjskiej *Rhododendron luteum* (gatunku N2000 o znaczeniu priorytetowym). Znaczenie to wynika m.in. z faktu znalezienia w kompleksie leśnym, w którym znajduje się zarówno rezerwat przyrody „Kołacznia” jak i specjalny obszar ochrony siedlisk o tej samej nazwie, nowego miejsca występowania wspomnianego gatunku (odległego o blisko kilometr); istnieją ponadto wiarygodne świadectwa o innych historycznych stanowiskach azalii w tym samym kompleksie, w pobliżu rezerwatu. Niezależnie, obserwacje wykonane w rezerwacie wskazują na możliwość rozmnażania generatywnego azalii, a nie jak uważano dotychczas, jedynie wegetatywnego. Nowe stanowisko azalii pontyjskiej położone poza granicami rezerwatu świadczy niezbicie o występowaniu odpowiednich dla niej siedlisk w szerszym otoczeniu, prawdopodobnie w całym niemal kompleksie leśnym otaczającym rezerwat. Również siedliska łąkowe i olesowe, stanowiące integralną część kompleksu, o którym mowa, jakkolwiek nie zasiedlane przez azalię, korzystnie wpływają na warunki wilgotnościowe w miejscach przez azalię zajmowanych.

Zaplanowanie odpowiednich działań z zakresu ochrony czynnej, polegających między innymi na usuwaniu części krzewów, zwłaszcza ekspansywnych gatunków obcych w granicach rezerwatu i obszaru Kołacznia, niewątpliwie korzystnie wpłynie na przetrwanie azalii pontyjskiej w ciągu najbliższych 10–20 lat. Należy jednak podkreślić, że gatunki krzewiaste takie jak azalia pontyjska, o specyficznych wymaganiach siedliskowych (charakter podłoża, warunki świetlne i termiczne), nie są w stanie przetrwać w dłuższej perspektywie czasu na tak skrajnie małym areale, jaki zajmuje obecnie rezerwat (około 10 arów). Sposób wyznaczenia w przeszłości granic rezerwatu wynikał z historycznego rozprzestrzenienia azalii, natomiast dalsze utrzymanie ochrony azalii w obecnych granicach rezerwatu i obszaru PLH180006 Kołacznia nie daje szans na jej trwałą ochronę; nie zapewnia bowiem utrzymania tzw. „minimalnej żywotnej populacji” gatunku. Realizacja skutecznej ochrony na tak małej powierzchni nie jest możliwa także z innych powodów.

Kompleks leśny otaczający rezerwat Kołacznia obejmuje ponad 60 ha, głównie nasadzeń sosnowych oraz na podmokłych siedliskach olszowych o charakterze olsowym i przejściowym olsowo-łęgowym. Zaplanowanie i skuteczna realizacja działań ochronnych, pozwalających na zapewnienie trwałości populacji azalii pontyjskiej, wymaga poszerzenia zarówno rezerwatu Kołacznia jak i obszaru Natura 2000. Optymalną dla ochrony azalii powierzchnią obszaru PLH180006 Kołacznia, obejmującą zarówno nasadzenia sosnowe jak i podmokłe olszyny byłaby powierzchnia nie mniejsza niż 30–35 ha. Stąd należałoby jak najszybciej podjąć działania mające na celu przejęcie działek leśnych, będących w posiadaniu Skarbu Państwa w całym kompleksie. Powstały w ten sposób zasób gruntów umożliwiłby dokonywanie zamiany na działki w bezpośrednim otoczeniu rezerwatu oraz w otoczeniu nowego stanowiska azalii. W ten sposób, poprzez przejmowanie, zamianę i łączenie działek, możliwe byłoby powiększenie zarówno obszaru N2000 jak i obecnego rezerwatu Kołacznia oraz włączenie do niego, w formie enklawy, nowego stanowiska.

Pragnę również zwrócić uwagę na ogromne ryzyko genetycznego zanieczyszczenia populacji azalii pontyjskiej wskutek możliwości uprawy w pobliskich domostwach ozdobnych form azalii, spokrewnionych z chronioną azalią pontyjską. Wyeliminowanie tego zagrożenia, wymagałoby stworzenia szkółki sadzonek azalii pontyjskiej, na bazie nasion pozyskiwanych w rezerwacie. Uzyskane w ten sposób sadzonki mogłyby zostać rozprowadzone nieodpłatnie wśród chętnych do ich otrzymania mieszkańców Woli Zarczyckiej a nawet całej gminy Nowa Sarzyna. Dodatkowo, w ogromnym stopniu ograniczyłoby to przypadki niszczenia azalii na terenie rezerwatu (wykopywanie i obłamywanie rosnących tam krzewów). Ze względu na wagę sprawy pozwalam sobie w imieniu Komitetu Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk osobiście zwrócić się do Pana z prośbą o odpowiednie załatwienie tej sprawy.

Kraków, 4.01.2012 r.

Prof. dr hab. Zbigniew Mirek
Przewodniczący Komitetu Ochrony Przyrody PAN

Adresaci:

Michał Kielsznia – Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska

Lech Kotkowski – Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie